



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. IV. De Mutuis Petitionibvs, In Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

etiam cum juramento. Ex qua Bart *in l. Si quis pro eo num. 8. D. De fideiuf. eleganter infert*, quod venditio earum rerum, quæ ædibus infixæ sunt, veluti sunt marmora, non confirmetur juramento; quod ratione publicæ utilitatis earum alienatio prohibita sit, ne reformetur urbis aspectus, *l. Semarius. §. 2. D. De contrah. empt. Et l. Cetera. 41. §. 1. D. De legat. 1.* Secus si prohibitio facta esset principaliter in favorem singulorum: veluti si civibus Ingol-

stadiensibus immunitas à vectigalibus esset concessa, vel ne alibi quàm Ingolstadtii conveniantur, poterunt iidem cives singulares huic immunitati vel privilegio fori renunciare, quod scilicet principaliter eorum favorem respiciat, *per text. in c. Dilacti. 17. hoc tit.* Simile est de feriis in favorem hominum introductis, ut sunt feriæ mesium & vindemiarum, *c. ult. inf. De feriis.*

IN TIT. III. DE LIBELLI OBLATIONE.

SUMMARIA.

1. In libello causa petitionis exprimi debet.
2. Et quidem in personali actione causa remota,
3. In reali proxima causa.

Vide in hunc Titulum Andr. Gail, *lib. 1. Obser. 61. cum aliquos seqq.* Illud unum tantum modò moneo, quod in libello semper causa exprimi debeat: quæ duplex est, vel remota, vel proxima. *Causam remotam in personali actione exprimere sufficit hoc modo: Peto à te centum ex mutuo, ex commodato, vel simili con-

tractu. Nam inde præsumitur causa proxima, quæ est obligatio, quam solam exprimere non sufficit, propter incertitudinem, *c. fin. hoc tit.* *In reali verò actione proxima causa est exprimenda, quæ est dominium, vel quasi: ut, Peto hanc rem, quia mea est, vel quasi. Non autem necesse est, ut exprimat causa remota; videlicet, Peto hanc rem, quia mihi est vendita, legata, vel donata: & hoc ideo, quia dominium, vel quasi, non nisi ex una causa nobis obtingere potest, *l. 3. §. ex plurib. D. De acq. vel amit. poss.* Nam hæc probatur in progressu iudicii.

IN TIT. IV. DE MUTUIS PETITIONIBVS,

In Cap. 1.

SUMMARIA.

1. Facti species.
2. 9. Reconventionem prorogatur jurisdictio.
3. Reconventio coram arbitrariis non habet locum.
4. Differentia quoad hoc inter arbitrum & iudicem delegatum.
5. Reconventio an locum habeat contra Clericum.
6. Quando opponenda.
7. An una eademque sententiâ terminanda utraque causa.
8. Reconventio quibus casibus cesset.

Facti species hæc proponitur. Plebanus, id est, Parochus & Clerici Maturinenses conveniant Monasterium Matur. coram Iudicibus à Sede Apostolica delegatis Monasterium contra coram iisdem Iudicibus conveniat eisdem Plebanum & Clericos; puta conventionis causa fuit mutuum; reconventionis emptio vel venditio, aut simile quid. De hac reconventionem consultus S. Pont. an ea admitti deberet, rescribit *hoc c. n.* causam admitti oportere: hoc tamen servato ordine, ut, propositâ prius actione, quam

præterdit Plebanus & Clerici, deinde responsione subsecutâ ex parte Monasterii, respondeatur quoque in continenti ipsi Monasterio à Plebano & Clericis; & sic ordine successivo Iudices utramque partem audiendo, per transactionem aut sententiam suam causas dirimant. Itaque hoc textu mutua petitio est: una, quam obtendunt Plebanus & Clerici; altera, quam Monasterium. Illam conventionem vocamus ex parte actorum, hanc reconventionem ex parte Monasterii. Hinc Tit. nostri inscriptio. *De mutuis petitionibus.*

Et est notandum, per reconventionem prorogari jurisdictionem Iudicis, qui alias Iudex non est: ut videmus hic in delegatis Iudicibus in causa mutui, qui per reconventionem fiunt Iudices & in causa empti vel venditi, quæ delegatione suâ non continebatur. Idem est & in ordinario Iudice, *per text. in l. Cum Papinianus. 13. Et Auth. Et consequenter. C. De sens. Et interloc. om. iud.* ubi & hæc ratio redditur à Justiniano: Cujus in agendo, inquit, observat arbitrium, eum habere & contra se Iudicem in eodem negotio non dedignetur.

3 Per negotium hinc intellige iudicium: ut hinc constet, cessare reconventionem coram arbitris; cum hi nullam jurisdictionem habeant, quæ per reconventionem prorogari possit, *c. Cum dilectus 6. sup. De arbitrio & l. At prator § D. De re iudic.*

4 Quare hic observanda est differentia inter arbitrum & Judicem delegatum, quod scilicet coram arbitro reconveniri quis non possit: secus coram Judice delegato, quilibet ad certam causam constitutus sit, tamen in causa reconventionis fit etiam Judex. Idque non tam vi mandari sui, quam ex juris dispositione, *per h. text. cum c. seq. c. 3. §. reus De rescript lib 6.*

5 Sed vehementer disputant Dd. an reconventio quoque locum habeat contra Clericum? Finge Titium Clericum convenisse Sempronium coram Judice seculari; Sempronium è diverso ex alia causa eodem Titium reconvenisse coram eodem Judice seculari: quæsitum est, an Titius in causa reconventionis respondere cogatur. Hanc quæstionem late disputant Panorm & Felinus in *c. At si Clerici 4 sup. De iudic. adeoque dubia visã fuit Andreæ siculo, ut nunc partem affirmativam, nunc negativam in consulendo secutus fuerit, teste Felino, *d. loc. num 8.* Sed breviter verior est negativam opinio, quod scilicet respondere non cogatur in causa reconventionis; hac ratione, quod constitutissimi juris sit, Clericum conveniri non posse coram Judice seculari, *c. 4. c. Si diligenti 12 sup. De foro compet. cum plurib. alius iurib. xi. q. 1.* Ad eod. ut Clericus ne quidem juratus huic privilegio renuntiare possit, *d. c. Si diligenti.* Quod certe fieret, si Clericus reconveniri posset coram eodem Judice seculari, cum reconventio ex consensu actoris fiat, tacite se subijciendo Judici, quem antè adivit, *d. l. Cum Papinianus in fine.* At verò, ut jam dictum est, Clericus non potest consentire in Judicem secularem. Itaque reconventionis regulã non continetur Clericus, ubi agit coram Judice seculari. Sin coram Judice Ecclesiastico, rectè continebitur Clericus, etiam absque Episcopi sui consensu, quia tunc juris auctoritate reconvenitur: quemadmodum si alibi contraxit vel deliquit, ibi quoque licite convenitur coram Judice Ecclesiastico absque assensu Episcopi sui, *c. fin. sup. De foro compet.**

6 Cæterum hinc quæritur, an in quavis iudicii parte reconventio opponi possit? Et verius est, quod non, sed tantummodò circa exordium conventionis, *per text. in §. illud, vers. sancimus Nò-*

vel. 96 De executorib. & ibi Accurs. & Card. quem refert & sequitur hic Panorm num 23 Quamvis sint, qui putent etiam in quavis iudicii parte, *per text. in d. c. 3. §. reus De rescript in 6. & d. l. Cum Papinianus in vers. in eodem negotio C. De sent. & interloc. omn. iud.* Quorum sententia forte defendi possit quoad prorogandam jurisdictionem Judicis, non quoad determinandam utramque causam.

Illud interim retinendo, quod et si propositã reconventionis causã circa principium litis, simultaneè in utraque causã procedatur, non tamen unã eademque sententiã utraque causa expediri debeat, nisi ubi de utraque causã liquet Judici; alioqui alteram, de qua liquet, sententiam præmittere possit Judex *Myasing cent. 1. Observ. 10.*

7 Quibus addatur, reconventionem tribus casibus cessare. Primò, si res, quæ in conventionem venit, non patiat moram, ut eam scilicet expedire necesse sit. *Bald. in c. 1. de contr. feudi, apud pares termin.* propterea quod in his, in quibus periculum est in mora, recedatur à regulis juris communis, *per text. in l. De pupillo 5. §. si quis rivus D. de operis novi nunt. l. Si quis silo exheredato 6. §. hi autem omnes in fine D. De iniusto, rupo, irrito facto testam c. 3. c. & fin. inf. de feudi.* Alter casus est, si quis spoliator velit reconvenire spoliatum; nam & hac specie cessat reconventio, in odium ipsius spoliatoris, *c. 2. c. & fin. inf. De ord. cognit.* Tertius est, si is, qui reconvenit, sit excommunicatus: nam et si excommunicatus conveniri possit, nec ex suo delicto lucrum consequatur rem alienam retinendo, non tamen reconvenire potest, cum hoc in arbitrio ejus non sit positum; & ut eo citius ad Ecclesiæ gremium redeat, *c. Cum inter 5 inf. De except.*

Postremò hic observandum est, per reconventionem ad eod. prorogari jurisdictionem Judicis, ut etiam id fiat cum omnibus privilegiis conventionis: veluti si conventionis causa summarè tractanda sit, hoc est, absque solemnitate iudicii, ut sunt causæ beneficiale, matrimoniales, decimales, & usurariæ, *c. 2. De iudic. in Clem. junctoc. Sapè de verb. signif. in Clem.* idem modus retinendus est in causa reconventionis, sicut ex Lud. Bolognino tradit elegantè Jac. Menoch. *De arbit. iud. quæst. lib 1 qu 44 num. 7.* cum eadem debeat esse conditio actoris & rei in procedendo, *c. 2. hoc tit.* Item si conventionis causã delegata sit, remotã appellatione, idem trahendum est ad causam reconventionis, ob eandem rationem, *d. c. 2.*

L

IN TIT.